

svojem 7. zvezku poklonila slovenski mladini lep šopek Andersenovih pripovedk, ki jih je v ta namen priredila priznana naša pisateljica Utva. Pravljica je in ostane za mladino gotovo eno najprijetnejših beril. Vzgaia, zabava, uči, vzbuja fantazijo ter vpliva v vsakem oziru blagodejno. In med kopo takega čtiva je Andersen poleg narodnih pravljic gotovo eden najboljših avtorjev. Naj bi našel med našo slovensko mladino prav mnogo takih hvaležnih čitateljev, kakor jih je imel in jih gotovo še ima v svoji severni domovini. Saj nizka cena in lepa oprema bo gotovo odprla knjigi pot v sleherno hišo, kjer le utriplje kal mladih src.

—k Dr. Lavo Čermelj: **Boškovičev nauk o materiji — prostoru.** »Splošna knjižnica«, ki je začela izhajati v drugi polovici avgusta t. l., nam je dala v svojem 6. zvezku I. delo svoje znanstvene zbirke v obliki osmerke. Priznanja vredna in posrečena je bila misel pokazati širšim krogom našega razumništva domačina, Hrvata Boškoviča, učenjaka svetovnega slovesa. Krik nam sovražnega inozemstva, češ, da smo barbari, nas je tako premotil, da že skoro sami verjame mo tej laži. Zato je tembolj potrebno, da dvignemo naše duševne velikane iz pozabljenja in hvaležni smo doktorju Čermelju, da nam je pokazal Boškovičev nauk o materiji — prostoru — času v luči relativnostne teorije. Dvesto let mineva, odkar je Boškovič pisal o teh svojih naukih, toda sila njegovega genija je bila toliko, da nam danes zvane ti nauki kakor plod sodobnega znanstvenega raziskavanja! Delo je pisano razumljivo, ne samo za strokovnjaka, temveč tudi za vsakega naobraženega lajka. V »Dodatku« nam poda pisatelj par podatkov o Boškovičevem življenju in delu, kar nam knjigo še tembolj približa. Narod, ki svojih velikih mož ne časti, jih ni vreden. Ali hočemo biti Slovenci tak narod? — Če pa hočemo res ceniti svoje genije, moramo spoznavati njihova dela! — Cena knjige je nizka, oprema dostojna. Zato pa upamo, da bo naše razumništvo rado seglo po tej knjigi.

—k Ivan Albrecht: **»Zelena livada«.** Naša mladina je zopet za eno knjigo bogatejša. »Zelena livada« ji prinaša vrsto pesmi, pravljic, kratkih povesti iz otroškega življenja, nekaj basni iz Brazilije ter vrsto »Indijskih pregovorov«. Pestra vsebina hrani mnogo zabavnega in poučnega vzgojnega. Jezik je gladek in lahkoumljiv, način pripovedovanja preprost in otroški duši dostopen. Knjigo krasi štiri lepe naslovne vinjete ter naslovna slika po originalu akad. slikarja M. Gasparija, ki zna s svojo sliko tako toplo in prijetno govoriti srcem naše mladine. Lepi papir in brezhibna oprema vrednost knjige še povečujeta. Zato bo gotovo naša mnogo prijateljev, posebno zdaj, ko že trkata Miklavž in Božič na vrata. »Zelena livada« se dobi po vseh knjigarnah. Kjer je ne bi bilo, naročite kar pri »Zvezni knjigarni« v Ljubljani, Marijin trg 8.

Naša gospodarska organizacija.

—g Poziv upnikom I. Upniki podpisane zadruge se naprošajo v zmislu § 40. združnega zakona, da prijavijo svoje terjatve. — **Učiteljska stavbna zadruga v Ljubljani, r. z. z. o. z., v likvidaciji.**

—g »Učiteljski dom« v Mariboru. Članarina in darila: Tušak Radivoj, učit. v Krčevini, 2 obveznici à 100 Din (s kuponi od septembra 1922 dalje); doslej je izkazanih 128 obveznic à 100 Din = 12.800 Din. Mejovšek Rado, nadučitelj Orlavas, 40 Din. Musek Ljudevit, nadučitelj Št. Vid niže Ptuja, 10 Din. Kopic Radoslav, nadučitelj v pok. Maribor, v spomin na umrlega tovariša Majhena v Studencih, 100 Din. Potočnik Ante, nadučitelj Podsreda, 10 Din. Učiteljsko osnovne šole na Pobrežju 70 Din. Vsem prišrna hvala! — Tovariši blagajniki učiteljskih društev! Leto se nagiblje h koncu, spomnite se »Učiteljskega doma« in pošljite članarino. Doslej je poslalo članarino šele 5 društev!

Naša kulturna organizacija.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—i Poziv! Tovariši in tovarišice! Ne puščajte svojih beograjskih ferijalnih borcev samih! Podprite naše težnje in naše delo s pristopom v F. S. Ne le kdor namerava potovati, vsak zaveden učitelj (ica) bi moral biti član te naše mlade, a tako potrebne organizacije. Pristopite vsi, podprite nas moralno! — S ferijalnim

pozdravom Pirnat Viktor, zastopnik učiteljske P. F. S.

—f Mariborska učit. P. F. S. Pozivljam vse one tov. ferijalce iz Maribora, ki so bili v preteklem šolskem letu radi skupnega potovanja včlanjeni pri drugih učit. P. F. S., da v novem šolskem letu pristopijo k naši podružnici. Obenem vam k pristopu vse mariborske tovariše, ki še niso člani, in one iz drugih učiteljskih društev, ki gravitirajo v Maribor in še nimajo svoje P. F. S. — J. Mlinaričeva, Studenci.

Predavanja in poročila pri društvih.

—s Okrajno učiteljsko društvo za ljubljansko okolico, 6. oktobra 1923 v Ljubljani. Od — članov, navzočih —?

»O moralnem dobru in zlu«, predaval dr. Veber, univ. prof.

Sedma obletnica bojev v Dobrudži, predaval tov. Gole.

—s Učiteljsko društvo za kozjanski okraj, 4. oktobra 1923 v Kozjem. Od — članov, navzočih dve tretjini članov.

O kongresu UJU v Ljubljani, poročal tov. Lovše.

Osnovno šolstvo v Primorju, predaval tov. Lazar.

Problemi vzgoje najširših plasti naroda, predaval tov. Rob. Ivanuš.

—s Učiteljsko društvo za laški okraj, 10. oktobra 1923 v Zidanem mostu. Od 104 članov, navzočih 69.

Učitelj kot zdravnik, predaval tov. Blaž Jurko.

—s Cerkljansko-loški krožek, 6. oktobra 1923. Od — članov, navzočih —?

Skupščina v Ptuj in kongres v Ljubljani, poročal tov. Skubic.

O vzgoji najširših plasti našega naroda, predaval tov. Kozin.

—s Marnberško učiteljsko društvo, 2. junija 1923 v Ribnici na Pohorju. Od 32 članov, navzočih 22.

»O narodnostnem quodlibetu«, predaval tov. Krajnik.

UČITELJSKI PEVSKI ZBORI.

—zb. Marnberško učiteljsko društvo je ustanovilo dne 6. oktobra t. l. svoj pevski zbor pod vodstvom tov. M. Pivca.

Slovenska šolska Matica.

—ko Poverjeniki »Slovenske šolske Matic« se naprošajo, da pošljejo nabilne pole članov za l. 1923. Knjige bodo v kratkem dotiskane, zato na delo, da bo čimveč učiteljstva v Matičnem krogu.

Splošne vesti.

— Fran Kocbek — odlikovan. Dne 14. oktobra je bil v Gornjem gradu odlikovan tamkajšnji nadučitelj v pok. gosp. Fran Kocbek za zasluge na prosvetnem polju z redom sv. Save V. razr. Ob pol 9. uri se je zbralo v čitalnični dvorani mnogo občinstva; med tem so bili zastopniki okrajnega sodišča, davčnega urada, okrajnega odbora, čitalnice, posojilnice. Navzoče je bilo tudi skoraj vse učiteljstvo, ki je priredilo tega dne društveno zborovanje. Slavnost se je pričela z nagovorom, ki ga je imel g. J. Osojnik, uradni vodja politične ekspoziture v Mozirju. Omenjal je slavljencevo delovanje na šolskem, pisateljskem in zadrudiškem polju ter njegove zasluge za planinstvo. Pozval je navzoče, davzklíknejo Nj. Vel. kralju trikrat živio in pripel nato Kocbeku red na prsi. Gosp. dr. V. Hočev var, okrajni sodnik v Gornjem gradu je naglašal odlikovančovo neustrašeno delovanje za slovensko in s tem jugoslovansko narodnost. G. dekan Novak je povedal v svojem govoru, da je odlikovanec vedno podpiral duhovščino pri pouku verouka v šoli in tudi sam vzgajal šolsko mladino v verskem duhu. Predsednik učiteljskega društva V. Pulko je našteval odlikovančeve zasluge za ustanovitev »Zaveze jugoslov. učit. društva«, njegovo plodonosno pisateljevanje, njegovo delovanje v učiteljskem društvu kot član in večletni predsednik in njegovo zagovarjanje učiteljstva, ko je bil 18. let član okrajnega šolskega sveta. Jako ganljiv je bil nastop Podbrežnikov hčerke, ki se je odlikovancu zahvalila za njegove nauke v šoli in mu podala šopek cvetlic. Odlikovanec se je vsem iskreno zahvalil in pevcí so zaključili to pomembno slavnost s pesmijo »Pozdrav«.

— Ljubljansko učiteljstvo in učiteljstvo bližnje okolice opozarjamo na predavanja ljudske visoke šole v Ljubljani, ki se vrše vsako nedeljo ob 10. uri dopoldne v dvorani na univerzi. Spored predavanj glej »Učit. Tov.« št. 44. V nedeljo 4. t. m. se je vršilo prvo predavanje dr. K. Ozvalda »O potrebi nove orientacije«, ki je bilo zelo dobro obiskano. Prihodnjo nedeljo predava univ. prof. dr. Hadži »O zgledih iz živalstva«.

— Tovariši, tovarišice iz sežanskega okraja in tržaške okolice, ki ste bili pregnani in odslovljeni ob začetku tekočega šolskega leta in sedaj služujete v Jugoslaviji, sporočite mi svoj naslov (službeni kraj)! — J. Rustja, nadučitelj, Stari trg pri Črnomlju.

— Liga X. se je oglašil zadnjič v »Slovincu« glede preklica zadnjega odloka ministrstva prosvete. Olikanih besed nismo pričakovali nikdar od njega — Mirna Bosna!

— Umrli je v Ložah pri Vipavi 25. t. m. gospa Mercina Ivana, vdova po učitelju in mati tovarišev Franca, Josipa in Ivana Mercine. Vsem preostalim naše iskreno sožalje!

— Ga. Pavla Rojic, soproga nadučitelja v Dornbergu je dne 30. oktobra t. l. po dolgi in mučni bolezni umrla. Pogreb je bil 1. novembra t. l. Naše sožalje!

— One tovariše, ki jim je bila doposlana dr. Žgečeva knjiga »Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda« v svrhu referata pri okrajnih učiteljskih društvih prosimo, da referirajo pri prvih zborovanjih o knjigi, ker pričnemo knjigo v najkrajšem času razposiljati na društva. Cena knjige je 12 Din, pri skupnem naročilu potom okrajnih učiteljskih društev je cena za učiteljstvo znižana in stane komad 8 Din.

— Tovariši — lovci! Tvornica učil in šolskih potrebščin v Ljubljani potrebuje v svrhu svojega obrata razne ustreljene ptice in živali, ki bi bile primerne za gačenje. V ta namen se naprošajo vsi tovariši-lovci, naj nam o prilikah pošljajo take eksemplare. Stroške in poštnino povrnemo. Na delo tedaj: procvit naših gospodarskih podjetij je korist celotne naše organizacije, ker se čisti dobiček od njih uporablja izključno za organizacijo in narodno-kulturne namene!

— Poverjeništvu UJU v Ljubljani potrebuje: 1. Avstrijski državni šolski zakon in dokončni šolski in učni red. 2. Dr. Burckhardove zakonske zbirke 27. del »Volksschulgesetze« zvezek I.—IV. 3. Kranjske deželne šolske zakone. 4. Zbirka štajerskih deželnih šolskih zakonov. (Rožek in Končnik). Ponudbe z navedbo cene prosimo takoj na Poverjeništvu UJU — Ljubljana. Učiteljska tiskarna.

— Uprava listov ima v zalogi nekaj posameznih števk »Popotnika«, in sicer: letnik 1892 št. 2 do 21, letnika 1900 št. 7 in 11, letnik 1903 št. 5, 7, 10 in 12, letnik 1904 št. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, letnik 1907 št. 1 ter 4 do 12, letnik 1908 št. 1 do 9 in 11, letnik 1909 št. 4 do 10, letnik 1910 št. 1 do 5, letnik 1911 št. 1 do 5 ter 11, letnik 1912 št. 1, 6, 7, 8, letnik 1916 št. 1, 2, 3, 5, letnik 1917 št. 1 in 3 do 6, letnik 1918 št. 4, 5, 6, letnik 1919 št. 1, 2, 4, 5, 6, 9, 10, 12, letnik 1920 št. 1, 2, 3, 7, 9, 12, letnik 1921 št. 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12. — Kdor bi hotel kak letnik »Popotnika« izpopolniti, mu iz te zaloge radevolje postrežemo z navedenimi zvezki brezplačno proti vpošiljati znamk za poštnino.

Uprava listov UJU.

— Ena oseba, upokojenka ali upokojenec dobi lepo sobo s pohištvo kot brezplačno stanovanje v večjem kraju ob železnici. Pogoj je le ta, da prevzame nadzorstvo in zračenje drugih delov hiše zaradi odsotnosti gospodarja. Naslov pove uprava »Učiteljskega Tovariša«.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz glavnega odbora UJU v Beogradu.

+glo. Iz seje Izvršilnega odbora UJU v Beogradu dne 13. oktobra t. l.

1. Poslovnik in izpremembe pravil UJU. Sklenjeno je bilo, da se natisne poslovnik in izpremembe pravil, sprejete na glavni skupščini v Ljubljani.

2. Za neodrešene brate v Italiji. Predsednik poroča, da je prejel poročila o zatiranju našega šolstva v Istri, o izganjanju naših učiteljev in postavljanju Italijanov na njihova mesta, o zabranjevanju našega jezika v šolah in uvajanju italijanskega učnega jezika v naših šolah. — Vsi člani so povdarjali, da je ena prvih naših dolžnosti, da se zavzamemo za zatirane brate. Sprejet je bil predlog, da o temi poroča »Narodna Prosveta« in da se izroči memorandum ministrstvu prosvete, parlamentarnim klubom in vladi.

3. Projekt zakona o narodnih šolah. Predsednik je poročal, da se projekt zakona o narodnih šolah v ministrstvu prosvete izravna v zakonom o državnih uradnikih, da ne bo kakih

kontradikcij moramo gledati, da se une-sejo one odredbe, ki so za nas povoljneje.

4. Viš. ped. šola. Min. prosvete pripravlja nov zakon o višji pedagoški šoli s ciljem izobraziti meščanskošolske učitelje in šolske nadzornike. Predsednik poroča, da se na ta način vprašanje splošnega višjega šolskega izobraževanja učiteljstva odlaga. Treba bo opomniti gosp. ministra na dano besedo Glavnemu odboru, da se pribori učiteljstvu dostop na univerzo.

5. Seja širšega Glavnega Odbora UJU. O vseh teh vprašanjih bi bilo nujno potrebno se pogovoriti na seji vseh zastopnikov učiteljstva iz države. Blagajna UJU pa ne izmore v danem momentu teh stroškov, zato je bil sprejet predlog, naj poverjeništvu izjavijo, če bi sama nosila stroške za svoje delegate.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= Ljubljansko učiteljsko društvo zboruje v soboto, 10. novembra 1923 v telovadnici na l. mestni deški šoli v Ljubljani. Pričetek točno ob 9. uri dopoldne. Dnevni red zborovanja: 1. Otvoritev zborovanja in poročilo predsednikovo. 2. Tajnikovo poročilo o tekočih društvenih zadevah. 3. Nekaj smernic, katere naj pozna vsak osnovnošolski učitelj o vzgoji in pouku slepih otrok. Predava tov. strokovni učitelj Koba Josip. 4. Slučajnosti. Odbor.

Ljubljansko učit. društvo proslavi 50letnico rojstva zaslužnega društvenega člana viš. šol. nadzornika Eng. Gangla s slavnostnim zborovanjem, ki se vrši v soboto, 10. novembra 1923 v telovadnici na Ledini. Pričetek točno ob 11. uri dopoldne. Dnevni red slavnostnega zborovanja:

1. Slavnostni govor predsednika društva, ki čestita jublatu v imenu vsega učiteljstva, včlanjenega v ljubljansko učiteljskem društvu. 2. Nagovor poverjenika UJU pov. Ljubljana, ki čestita jublatu v imenu vsega članstva UJU pov. Ljubljana.

K proslavi tega pomembnega jubileja vljudno vabi odbor vse članstvo ljubljanskega učiteljskega društva in po njih vpejlane goste. Člani drugih okrajnih učiteljskih društev, ki se morejo udeležiti te proslave, dobrodošli. Odbor.

= Belokranjsko učiteljsko društvo zboruje 17. novembra 1923 ob 13. uri v Semiču s sledečim dnevnim redom: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Poročilo predsedstva. 3. Razvoj duševnega obzorja otroške dobe, poroča tovarišica Anica Erzinova. 4. Poverjenik Slov. šol. Matic bo pobral članarino za leto 1923. 5. Slučajnosti. Kdor želi obedovati, naj to pravočasno javi tovarišu Janezu Rigarju. — NB. Nekateri tovariši (ice) so pozabili, da je udeležba na društvenih zborovanjih za vse člane obvezna. Odbor.

= Marnberško učit. društvo zboruje v petek, dne 16. novembra t. l. v Vuhredu ob pol 9. uri. Razen stanovskih in društvenih zadev se bo vršilo praktično predavanje tov. ravn. D. Humeka o knjigovestvu. Ker je zborovanje učnega in praktičnega pomena, naj nihče ne izostane. — Odbor.

= Učiteljsko društvo za slovenjebistriški okraj zboruje v četrtek, dne 15. novembra ob pol 11. v deški šoli v Slov. Bistrici. Dnevni red: 1. Prečitanje zadnjega zapisnika. 2. Društvene in stanovske zadeve. 3. Poročilo učiteljskega zastopnika v višjem šolskem svetu. 4. Rokotvorni pouk — vezanje knjig, podava tov. Zagažen. 5. Slučajnosti. Udeležba obvezna. — Kdor še ni poravnal članarine, naj to nemudoma stori. Društvo ima tudi svoje dolžnosti napram UJU v Ljubljani in »Učiteljskemu domu« v Mariboru.

Poročila:

+ Učiteljsko društvo za kozjanski okraj je zborovalo dne 4. oktobra t. l. v Kozjem. Navzočih je bilo dve tretjini članov. Pristopili sta na novo tov. Mar. Kosova, Buče in Mar. Šetinčeva. Prevorje. O učiteljskem kongresu je obširno poročal tov. Lovše. Poročilo o pokrajinski skupščini je izostalo, ker ni bilo na isti nobenega delegata. O »Osnovnem šolstvu v zasedenem Primorju« je poročal tov. Lazar. — Z razpravo o »Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda« je tov. tajnik pripo-